

[O. Andersen.]

lidt og ikke i Stand til at tilfredsstille Behovet.“

Det var, hvad den konservative Politiker Overretssagfører Becker udtalte i 1913, at i København — der paa det Tidspunkt havde 150 000 Indbyggere færre end nu — var en Boligreserve af 1 520 ledige Lejligheder alt for lidt efter Byens Størrelse. Og videre siger han, at efter hans Opfattelse var der paa det paagældende Tidspunkt en Stigning i Byggeriet, saaledes at vi snart vilde være kommet ind under normale Forhold med en Boligreserve af 3 000 ledige Lejligheder, og han konkluderer paa følgende Maade:

„Til April Flyttedag 1914 vil der staa ca. 3 000 ledige Lejligheder her i København, hvad der vil være nogenlunde passende, idet det vil kunne tilfredsstille Byens Behov og dog give Borgerne et vist Spillerum i Valget af Lejlighed og forhindre de Husejere, som gerne vil benytte sig af Konjunkturerne, i at skruer Lejen for stærkt op. Det er selvfølgelig det uheldige og uhyggelige ved den Slags pludselige Spring, som Byggeforsøgene er undergaaet, at Husværterne ligesom alle andre, der har en Være at sælge, benytter Lejligheden til at sætte Prisen op.“

Det var det, den konservative Kommunalpolitiker Carl Becker udtalte i 1913 for Københavns Vedkommende. Først og fremmest udtalte han, at der vilde ikke paa det daværende Tidspunkt være normale Boligforhold her i Byen, hvis ikke der var mindst 3 000 ledige Lejligheder. Sæt nu dette op imod den Kendsgerning, vi i dette Øjeblik lever under, at vi ikke alene ikke har en eneste ledig Lejlighed i Boligreserve, men at vi har 700 husvilde, og at vi har mange andre her i vor By, som ikke har egen Lejlighed. Og tag endelig den anden Kendsgerning, som Overretssagfører Carl Becker slaar fast, at den Omstændighed, at der ikke er en tilstrækkelig stor Boligreserve, tegner sit uhyggelige Billede deri, at Husejerne lige som alle andre vil benytte dette Konjunkturforhold til at tage sig en særlig Gevinst.

Jeg vil spørge ikke mindst de københavnske Konservative, om de ikke anerkender, at Overretssagfører Carl Becker har Ret i disse Udtalelser, eller om de mener, at det var blot forud for Krigens, at Husejerne var saa demoraliserede, og at der nu er groet Vinger ud paa Husejerne. Jeg for mit Vedkommende er ikke i Tvivl om, hvilket Svar jeg selv vilde give, hvis jeg skulde give

et Svar. Men jeg vil være interesseret i at faa at vide, hvorledes man fra konservativ Side ser paa disse Udtalelser, fremsatte i sin Tid af en af deres første Mænd indenfor Københavns Bystyre.

Der er et andet Forhold, jeg ogsaa gerne vil beskæftige mig med et Øjeblik. Det ærede Medlem Hr. Korsgaard var inde paa at forklare, at en uhyre stor Del af den Misère, vi er ude for her i København, skyldes den Omstændighed, at Byggearbejdernes Lønninger her i København er skruet ualmindelig stærkt op. (*Korsgaard:* Aldeles ikke; jeg har intet sagt derom!). Ja, ja, saa sagde det ærede Medlem Hr. Korsgaard, at Lønningerne her i København bestemte, hvor høj Lejen skulde være i de Ejendomme, der blev bygget. (*Korsgaard:* Selvfølgelig!). Ja, men saa er vi alligevel enige.

Deroverfor vil jeg sige, at det er ikke rigtigt. Det ærede Medlem Hr. Korsgaard fortsatte med at sige, at Materialepriserne spillede ingen Rolle. Selv om de gik en 5 pCt. ned, vilde det ikke betyde noget. Det var Lønningerne, der havde Betydning. Jeg vil hævde, at det er netop Materialepriserne, der har nogen Betydning ved det Byggearbejde, der udføres her i Byen, og som Bevis herfor skal jeg med den højtærede Formands Tilladelse referere lidt af, hvad der staar i en Aarvog for 1930, udgivet af Det københavnske almindelige Boligselskab.

Deri kommer man ogsaa ind paa Byggepriserne her i København, og det oplyses, at en Bygning uden noget særligt — de kalder den en „skrabet“ Bygning, det vil sige en Bygning, der kun har det strengt nødvendige — har faaet sin samlede Anskaffelsessum forhøjet med 57,7 pCt. Dette er altsaa Merudgiften ved at opføre en Bygning i 1929 i Forhold til 1914.

Hvis man nu undersøger, hvorledes denne Merudgift er fremkommet, viser det sig, at de tre vigtigste Haandværk, der er beskæftiget ved Byggeriet, har forøget Anskaffelsessummen, for Murerarbejdets Vedkommende med 74,3 pCt., for Tømrerarbejdet med 41 pCt. og for Snedkerarbejdet med 60 pCt. Men ser vi paa, hvilken Rolle Materialepriserne spiller i Forhold til Tiden før 1914, vil det ses, at Prisen for flammede Sten er forhøjet med 100 pCt., for gule Façadesten med 123 pCt., for røde Façadesten med 106 pCt., for Hvidtekalk med 113 pCt. og for Cement med ca. 129 pCt.

Jeg tror ikke, jeg behøver at fortælle mere for at slaa fast, at det ikke er de københavnske Byggehaandværkere, der er Skyld i den høje Husleje her i København, men det er, som det flere Gange her i Dag er frem-